

Nr 60.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ytterligare statsbidrag för undersökning rörande vissa vattenregleringsföretag; given Drottningholms slott den 31 januari 1941.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o och 2:o hemställt.

GUSTAF.

A. Pehrsson-Bramstorp.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Drottningholms slott den 31 januari 1941.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Pehrsson-Bramstorp, anför:

Jag anhåller att få underställa Kungl. Maj:t två framställningar om ytterligare statsbidrag för undersökning rörande vattenregleringsföretag:

1:o.

Vattenavledningen från Lyckebyåns övre vattenområde i Kalmar län.

I anledning av en vid 1934 års riksdag väckt motion (II: 462) bemyndigade riksdagen (jordbr. utsk. utl. nr 70; r. skr. nr 238) Kungl. Maj:t att till bestridande av kostnaderna för undersökning rörande vattenavledningen från

Lyckebyåns övre vattenområde till och med Kyrkebysjön anvisa statsbidrag från statens avdikningsanslag med högst 3,000 kronor.

Den 13 juli 1934 anvisade Kungl. Maj:t för ifrågavarande ändamål av statens avdikningsanslag förenämnda belopp av högst 3,000 kronor med föreskrift, bland annat, att utförandet av erforderliga undersökningar och utredningar skulle av länsstyrelsen i Kalmar län uppdragas åt särskild sakkunnig samt att länsstyrelsen ägde att med sålunda tillkallad förrättningsman träffa avtal om ersättning för med uppdraget förenade arbeten, i den mån för beräkning av nämnda ersättning icke skulle gälla av Kungl. Maj:t fastställd taxa, ävensom att av ifrågavarande medel mot behöriga räkningar ej mindre utbetala gottgörelse till vederbörande förrättningsman enligt bestämmelserna i sålunda gällande avtal eller taxa än även gälda övriga för ändamålet nödvändiga utgifter.

Med skrivelse den 28 februari 1940 har länsstyrelsen i Kalmar län till Kungl. Maj:t överlämnat en den 19 februari 1940 dagtecknad framställning från lantbruksingenjören E. Lindqvist angående ytterligare statsunderstöd för utredning och undersökning rörande vattenavledningen från Lyckebyåns övre vattenområde. Till följd av remiss ha utlåtanden i ärendet avgivits den 23 oktober 1940 av lantbruksstyrelsen och den 18 november 1940 av statskontoret.

Av handlingarna i förevarande ärende inhämtas bland annat följande.

Den 29 januari 1935 förordnade länsstyrelsen i Kalmar län lantbruksingenjören Lindqvist att, enligt åtagande, såsom särskild sakkunnig utföra de ifrågakomna undersökningarna och utredningarna rörande vattenavledningen från Lyckebyåns övre vattenområde till och med Kyrkebysjön. För uppdraget skulle Lindqvist äga åtnjuta dels arvode enligt gällande taxa för lantbruksingenjörer och dels för av uppdraget föranledda resor traktaments- och resekostnadsersättning enligt bestämmelserna i gällande resereglemente. Sedan Lindqvist slutfört sitt uppdrag, hade han den 14 oktober 1938 till länsstyrelsen inkommit med utlåtande i ämnet.

Kostnaderna för av Lindqvist intill den 18 juni 1937 utförda undersökningar och utredningar hade, inklusive hantlangningskostnader å 747 kronor 39 öre, uppgått till 2,862 kronor 93 öre. Av det år 1934 beviljade statsbidraget, 3,000 kronor, återstod sålunda vid sagda tidpunkt ett belopp av 137 kronor 7 öre.

Vid utförandet av ifrågavarande undersökningar hade det emellertid visat sig nödvändigt att utsträcka desamma att omfatta jämväl Lyckebyåns fortsättning söderut från Kyrkebysjön till och med Fuhrsjön i Blekinge län. Utan att avvakta eventuellt beviljande av erforderliga medel för dessa ytterligare undersökningar fortsatte Lindqvist, med hänsyn till angelägenheten av att utredningen i ärendet måtte kunna framläggas utan större tidsutdräkt, undersökningarna beträffande sistberörda sträcka av Lyckebyån. Härvid förskotterade han av egna medel kostnaderna för hantlangning o. d. Enligt en av Lindqvist den 19 februari 1940 utfärdad arvodesräkning ha utredningskostnaderna i denna del, inberäknat utgifter för hantlangning o. d., uppgått till 4,187 kronor 57 öre.

Lantbruksingenjören Lindqvist har hemställt om anvisande av ytterligare statsbidrag å omförmälda belopp, 4,187 kronor 57 öre, för utredningen rö-

rande ifrågavarande vattenavledning. Såsom orsaker till att arvodesräkning ingivits så lång tid efter utredningens slutförande har Lindqvist angivit sjukdom samt ökade tjänstegöromål.

Länsstyrelsen i Kalmar län har funnit det skäligt, att Lindqvist, ehuru väl denne tidigare bort göra framställning om beviljande av ytterligare anslag för utredningens slutförande, tillerkändes den begärda ersättningen.

Lantbruksstyrelsen har anfört i huvudsak följande.

Vid granskning inom lantbruksstyrelsen av Lindqvists arvodesräkning av den 19 februari 1940 ha vissa anmärkningar framställts mot beräkningen av arvodet. Häröver har Lindqvist avgivit infordrat yttrande. Genom sålunda vidtagen korrigering minskas Lindqvist enligt räkningen tillkommande gottgörelse med sammanlagt 57 kronor 12 öre eller från 4,187 kronor 57 öre till 4,130 kronor 45 öre. Då av redan anvisat statsbidrag återstår odisponerat ett belopp av 137 kronor 7 öre, skulle för täckande av de nu tillkomna kostnaderna för ifrågavarande utredning erfordras ytterligare (4,130:45 — 137:07 =) 3,993 kronor 38 öre. Beloppet synes böra utgå från statens avdikningsanslag.

Med anledning av vad sålunda anförts får lantbruksstyrelsen hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att till bestridande av den genom utsträckandet av undersökningarna rörande vattenavledning från Lyckebyåns övre vattenområde till och med Kyrkebysjön att omfatta jämväl åsträckan från Kyrkebysjön till och med Fuhrsjön uppkomna ytterligare kostnaden må av statens avdikningsanslag användas ett belopp av 3,993 kronor 38 öre.

Statskontoret har förklarar sig icke vilja motsätta sig att — utöver förut anvisade 3,000 kronor — ett ytterligare belopp av 3,993 kronor 38 öre ställdes till länsstyrelsens i Kalmar län förfogande för gäldande av kostnaderna för i ärendet omförmäld undersökning rörande vattenavledningen från Lyckebyåns övre vattenområde. Vad angår den medelstitel, som bör tagas i anspråk för ändamålet, har statskontoret uttalat, att, därest Kungl. Maj:t icke funne sig vilja anvisa erforderligt medelsbelopp från nionde huvudtitelns reservationsanslag till extra utgifter, riksdagens medgivande torde böra inhämtas att för ändamålet få anlita statens avdikningsanslag.

Ehuru framställning om ytterligare medel i vederbörlig ordning givetvis *Departements-
chefen.* borde ha gjorts, innan ifrågavarande undersökningar utsträcktes utöver vad som från början avsetts, finner jag mig med hänsyn till vad i ärendet framkommit böra biträda lantbruksstyrelsens hemställan om att ett belopp av 3,993 kronor 38 öre anvisas för slutligt gäldande av de kostnader, som uppkommit i anledning av ifrågavarande undersökning rörande vattenavledningen från Lyckebyåns övre vattenområde. I likhet med tidigare för ändamålet beviljat statsbidrag torde förenämnda belopp, 3,993 kronor 38 öre, lämpligen böra utgå från statens avdikningsanslag. Härtill synes emellertid riksdagens samtycke böra inhämtas. Beloppet, vilket icke torde böra inräknas i den summa, som enligt riksdagens medgivande för visst budgetår må beviljas jämlikt gällande bestämmelser för avdikningsanslagets användning, bör genom länsstyrelsens i Kalmar län försorg utbetalas till vederbörande.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att såsom bidrag till bestridande av återstående kostnader för utredning och undersökning rörande vattenavledningen från Lyckebyåns övre vattenområde må från statens avdiktningensanslag anvisas ett belopp av 3,993 kronor 38 öre.

2:o.

Tämnarens reglering i Västmanlands och Uppsala län.

I anledning av en vid 1933 års riksdag väckt motion (II: 53) medgav riksdagen (r. skr. nr 156), att Kungl. Maj:t finge efter den närmare utredning, som kunde anses erforderlig, och på de villkor, som Kungl. Maj:t kunde komma att föreskriva, till bestridande av vissa kostnader för då pågående syneförrättning rörande Tämnarens reglering m. m. från statens avdiktningensanslag under budgetåret 1933/34 anvisa statsbidrag med högst 20,000 kronor, mot det att härav utbetalat belopp avräknades å det statsbidrag, som till genomförande av sagda regleringsföretag framdeles kunde bli beviljat från nämnda anslag. Genom beslut den 7 juli 1933 ställde Kungl. Maj:t omfördälda belopp av högst 20,000 kronor till länsstyrelsens i Västmanlands län förfogande.

Härefter har 1938 års riksdag (r. skr. nr 184) med bifall till Kungl. Maj:ts proposition i ämnet den 25 februari 1938, nr 179, medgivit, att för ifrågavarande ändamål finge från statens avdiktningensanslag anvisas ytterligare högst 24,000 kronor. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 6 maj 1938 skulle detta belopp på rekvisition i mån av behov utanordnas till länsstyrelsen i Västmanlands län, som beträffande användningen av beloppet hade att iakttaga vissa i beslutet meddelade särskilda föreskrifter. Högst 4,000 kronor finge sålunda användas för avlönande enligt grunder, som angåves av lantbruksstyrelsen, av viss ytterligare arbetskraft hos vederbörande lantbruksingenjör. Vidare skulle länsstyrelsen äga att av ifrågavarande medel, intill ett belopp av 20,000 kronor, mot vederbörliga av lantbruksstyrelsen godkända räkningar utbetala sådan gottgörelse för syneförrättningen och därmed förenade undersökningar m. m., som kunde tillkomma dels vederbörande lantbruksingenjör enligt gällande lantbruksingenjörstaxa, dels ock biträdande förrättningsman och gode män enligt de grunder, som i berörda avseende funnes angivna i kungörelsen den 10 mars 1922 (nr 103) angående gottgörelse åt synemän vid vissa syneförrättningar. Från det statsbidrag, som enligt gällande bestämmelser framdeles kunde komma att anvisas till företagets utförande från statens avdiktningensanslag, skulle avräknas vad för nu förevarande ändamål utbetalats.

Ifrågavarande företag för reglering av vattenståndet i sjön Tämnaren och dess avlopp m. m. avser att bereda möjlighet till bättre torrläggning och råda bot mot översvämningar å stora odlade och oodlade områden belägna kring eller för sin torrläggning beroende av dessa vattendrag.

I skrivelse den 27 november 1940 har lantbruksstyrelsen hemställt om anvisande av ytterligare statsbidrag för undersökning rörande ifrågavarande vattenregleringsföretag. Över skrivelsen, vid vilken fanns fogad en av lantbruksingenjören H. Welin-Berger gjord, den 30 oktober 1940 dagtecknad framställning i ämnet, har statskontoret den 16 december 1940 avgivit infordrat utlåtande.

Lantbruksingenjören Welin-Berger har framhållit huvudsakligen följande.

Den 31 juli och den 1 augusti 1940 hölls sammanträde med delägarna i regleringsföretaget. Därvid framlades utredning rörande kostnaderna för företaget samt rörande påräknad båtnad ävensom över de arbeten, som med hänsyn till av sökandena gjorda framställningar kunde komma att ingå i företaget. Vidare framlades en av biträdande förrättningsmannen, civilingenjören N. Ribbing, verkställd utredning rörande företagets inverkan på nedanförliggande vattenverk, flottled m. m. Vid sammanträdet förenade sig flertalet övriga delägare med sökandena om företagets utförande, varigenom nödvändiggjordes vissa kompletteringsarbeten beträffande karlmaterialet samt beskrivnings- och värderingslängder m. m. Genom anslutning till företaget av ett 100-tal nya sökande — hela antalet sakägare uppgår till omkring 400 — har företaget fått en större omfattning än som kunnat förväntas.

För närvarande pågå med 4 kvinnliga biträden kopieringsarbeten av hela det kart- och ritningsmaterial, tillhoppa omkring 150 ritningar (60 × 80 cm), som måste vara färdigställt inom 30 dagar efter hållet slutsammanträde i saken. Tiden för detta sammanträde blir sålunda beroende på den arbetsprestation, som kan utföras beträffande ritningsarbetena. Dessutom utföras för närvarande omfattande kompletteringsarbeten av beskrivnings- och värderingslängderna, vilka med anledning av nytillkomna sökande och av dessa framförda yrkanden rörande nya kanaler och sidodiken delvis måste omarbetas.

I motionen II: 53 till 1933 års riksdag angående anvisande av statsmedel till förrättningskostnader och utredningsarbeten för ifrågavarande företag, beräknades kostnaderna för hela utredningsarbetet till omkring 65,000 kronor. Såvitt nu kan förutses, torde kostnaderna icke komma att understiga angivna summa. De statsmedel, som redan ställts till förfogande, äro emellertid nu förbrukade, varjämte förskottsmedel i viss utsträckning måst hop-samlas genom arbetsstyrelsens försorg. Det synes för närvarande bereda svårigheter att före förrättningens slutförande kunna anskaffa ytterligare medel för utredningarnas bedrivande. Med anledning härav hemställas, att ytterligare statsbidrag till ett belopp av 25,000 kronor ställas till förfogande för utredningsarbetenas fortsättande. Vidare erfordras ett belopp av 2,000 kronor såsom bidrag till avlöande av extra arbetskraft under liknande villkor, som gällt för det år 1938 beviljade bidraget å 4,000 kronor. Dylik arbetskraft måste även i fortsättningen anlitas för att möjliggöra arbetenas bedrivande i det hastigare tempo, som med hänsyn till föreliggande förhållanden är önskvärt. För närvarande äro i förrättningsmannens tjänst anställda 9 biträden, därav 4 manliga och 5 kvinnliga.

Lantbruksstyrelsen har med hänsyn till vad förrättningsmannen anfört och till att svårigheter syntes komma att uppstå för torrlägningsintressenterna att anskaffa erforderliga medel för förrättningens slutförande hemställt, att för bestridande av erforderliga kostnader för det fortsatta utredningsarbetet rörande Tämnares reglering måtte på enahanda villkor, som föreskrivits

rörande hittills för ändamålet beviljat statsbidrag, utverkas och till länsstyrelsens förfogande ställas ytterligare 27,000 kronor, varav 2,000 kronor såsom bidrag till avlönande av extra arbetskraft. Styrelsen uppger sig under hand ha inhämtat, att biträdande förrättningsmannens arvode är medräknat i förenämnda belopp av 27,000 kronor.

Statskontoret har, under hänvisning till Kungl. Maj:ts beslut den 7 juli 1933 och den 6 maj 1938, uttalat, att ämbetsverket icke ville motsätta sig, att under de villkor, som angivits i beslutet den 6 maj 1938, ytterligare ett belopp av 27,000 kronor ställdes till länsstyrelsens i Västmanlands län förfogande för bestridande av erforderliga kostnader för fortsatt utredning rörande regleringsföretaget. Vad angår den medelstitel, som bör tagas i anspråk för ändamålet, har statskontoret föreslagit, att härför anlätades statens avdikningsanslag.

*Departements-
chefen.*

Då det i förevarande fall gäller mycket betydande arealer jord, huvudsakligen bördig åkerjord, som genom reglering av vattenståndet i sjön Tämna-
ren och dess avlopp kunna bättre torrläggas och skyddas mot förödande översvämningar, synas ytterligare statsmedel böra ställas till förfogande i sådan utsträckning, att utredningsarbetet rörande regleringsföretaget snarast möjligt kan slutföras. Mot det av förrättningsmannen ifrågasatta och av myndigheterna tillstyrkta bidragsbeloppet — 27,000 kronor, därav 2,000 kronor för anställande av extra arbetskraft — har jag intet att erinra. Beloppet torde liksom tidigare för ändamålet beviljat statsbidrag böra anvisas från statens avdikningsanslag samt disponeras på enahanda villkor som nämnda bidrag. Till anvisandet av förevarande belopp synes riksdagens samtycke böra inhämtas. Vad av beloppet utbetalas för ifrågavarande ändamål bör sedermera avräknas på det statsbidrag, som kan bli beviljat för företagets utförande.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att såsom ytterligare bidrag till bestridande av kostnaderna för utredning rörande Tämna-
rens reglering m. m. må från statens avdikningsanslag anvisas ett belopp av högst 27,000 kronor.

Vad departementschefen ovan under punkterna 1:o och 2:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instäm-
ma, bifaller Hans Maj:t Konungen samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Benno Gårdsten.